

DECLARAȚIA

Congresului Autorităților Locale din Moldova(CALM) privind viitorul program de guvernare, transmisă prim-ministrului desemnat Dlui Ion STURZA, în cadrul întrunirii din 30.12.2015

Pornind de la faptul că administrația publică locală reprezintă un element esențial pentru funcționarea statului de drept și cadrul în care cetățenii pot participa nemijlocit la rezolvarea treburilor publice; menționând că autoritățile locale, de rând cu biserica se bucură de cel mai înalt grad de încredere din partea cetățenilor în societate și luând în considerație situația politică, economică și socială actuală extrem de dificilă, CALM declară următoarele:

1. Experiența ultimilor 25 de ani a Republicii Moldova, inclusiv ceea ce s-a întâmplat în prezent în domeniul financiar, bancar, economic, justiție etc., demonstrează cu certitudine, că sistemul actual de administrație publică este extrem de depășit, ineficient și incapabil să facă față rigorilor timpului.
2. Suntem convinși că fără un sistem de administrație publică (centrală și locală) reformat, modern și descentralizat; fără demolarea verticalei puterii moștenite din trecutul totalitar; fără o autonomie și democrație locală reală și conformă standardelor europene - NU poate fi asigurat nici un progres real și durabil nici într-un alt domeniu de importanță vitală pentru Republica Moldova, inclusiv în cele ce vizează consolidarea instituțiilor democratice, lupta cu corupția, justiție, mediul de afaceri și dezvoltarea economică, protecția drepturilor omului etc.
3. Verticala puterii și sistemul politic, administrativ și financiar excesiv de centralizat, reprezintă prin sine însuși una din cauzele și sursele principale a majorității problemelor cu care se confruntă Republica Moldova. Atunci când tot procesul decizional și resursele într-un stat sunt concentrate doar în mâinile unor grupuri înguste de oameni/instituții și atunci când cea mai mare parte a populației NU participă efectiv la luarea deciziilor în stat, INSTABILITATEA, CORUPȚIA, INEFICIENȚA, ȘANTAJUL și INJUSTIȚIA, sunt la ei acasă. Iar, democrația, statul de drept, dezvoltarea economică, protecția eficientă a drepturilor omului, reforma justiției și alte deziderate și garanții constituționale – vor rămâne doar la nivel de bune intenții și vor fi în pericol permanent.
4. În pofida multiplelor promisiuni, angajamente internaționale și prevederi ale programelor/strategiilor guvernamentale, totuși DEESCENTRALIZAREA și AUTONOMIA LOCALĂ, așa și nu a devenit cu adevărat o prioritate reală înțeleasă și asumată în modul corespunzător de către clasa politică și guvernamentală din Republica Moldova. În acest sens, o dovadă clară și incontestabilă, sunt restanțele majore practic pe toate direcțiile în implementarea Strategiei Descentralizării, precum și târăgănarea adoptării majorității proiectelor de legi care urmau să pună bazele procesului de descentralizare.
5. Desconsiderarea și neglijarea constantă din partea clasei politice și guvernamentale a domeniului descentralizării și problemelor ce afectează activitatea autorităților locale, constituie una din cauzele esențiale care au condus la îndepărtarea clasei guvernamentale de nevoile reale ale cetățenilor, creșterea enormă a rupturii între guvernarea centrală și cea locală, limitarea posibilităților de implementare a reformelor, degradarea situației generale din Republica Moldova și discreditarea autorităților statului pe plan intern și extern.
6. Lipsa unui dialog permanent, real și instituționalizat între Guvernarea centrală și cea locală, constituie o problemă fundamentală și este una din cauzele ineficienței guvernării centrale, pe plan teritorial și al implementării reformelor.

Propunerile CALM

Pornind de la constatările menționate mai sus și pentru a asigura efectele așteptate de către toate comunitățile locale din Republica Moldova, CALM vine cu următoarele propuneri pentru viitorul Guvern și program de guvernare:

1. **Reforma administrației publice**, descentralizarea, consolidarea autonomiei locale și dezvoltarea regională să fie declarate și asumate printre primele priorități ale Parlamentului și Guvernului.
2. **Crearea unui cadru instituțional corespunzător la nivel de Guvern și Parlament**, în vederea asigurării implementării corespunzătoare a reformelor din domeniul reformei administrației publice, descentralizării și dezvoltării regionale. La nivel de Guvern, trebuie să existe un minister al administrației publice și dezvoltării regionale. Iar conducătorul acestei instituții, să dețină și calitatea de viceprim-ministru, pentru a avea autoritatea și capacitatea instituțională necesară de a realiza procesul de descentralizare și toate reformele extrem de complexe din domeniul dat.
3. **Adoptarea în varianta finală și regim de urgență a unui șir de proiecte de legi** importante adoptate în primă lectură sau care sunt deja înregistrate în Parlament. În special, este necesară adoptarea urgentă a următoarelor proiecte de legi restante care vizează: accesul APL la Curtea Constituțională, dreptul APL de a schimba destinația terenurilor agricole, acordarea statutului de agent constator primarului și posibilitatea APL de a aplica amenzi, inclusive în domeniul salubrității, ordinii publice, construcțiilor ilicite, parcării ilegale, gestionării resurselor naturale, proprietatea etc.
4. **Continuarea implementării etapei a doua a reformei finanțelor publice locale (consolidarea bazei fiscale)**. Etapă care presupune transferul către autoritățile locale a unor noi surse de venituri și respective creșterea capacității fiscale. Incertitudinea și blocajul care există în prezent pe această direcție, pune în pericol întreaga reformă a descentralizării.
5. **Revizuirea sistemului actual de repartizare a fondurilor publice** destinate finanțării proiectelor investiționale, prin stabilirea unor reguli clare, prin creșterea transparenței și implicarea în organele de supraveghere a tuturor fondurilor respective a reprezentanților APL și societății civile, pe criterii de paritate.
6. **Inițierea unor discuții largi și transparente în societate**, cu participarea tuturor actorilor interesați, privind necesitatea eficientizării structurii administrativ-teritoriale. Totodată, în calitate de alternativă, se impune sprijinirea diverselor forme de cooperare între autoritățile publice locale, prin dezvoltarea cadrului legal corespunzător și stimularea financiară a comunităților locale care cooperează în scopul organizării și prestării în comun a serviciilor publice și administrative de interes local, intercomunitar și regional.
7. **Asigurarea implicării reale și efective a autorităților publice locale în procesul decizional** național, prin elaborarea, instituționalizarea și implementarea unui mecanism efectiv de dialog permanent între Guvern, Parlament, autoritățile publice centrale pe de o parte, și CALM, în calitate de reprezentant al APL, pe de alta parte.

Mun. Chișinău.
30.12.2015